

Sygn. akt VII Ka 1029/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie w VII Wydziale Karnym Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Remigiusz Chmielewski

Sędziowie SO Małgorzata Tomkiewicz (spr.)

SO Dariusz Firkowski

Protokolant st.sekr.sądowy Rafał Banaszewski

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Janusza Płońskiego

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2013r.

sprawy **C. D.**

oskarżonego o przestępstwa z art. 13§1 kk w zw z art. 156§1 pkt 2 kk, art. 190§1 kk w zw z art. 12 kk, art. 216§1 kk w zw z art. 12 kk, art. 217§1 kk, art. 157§2 kk

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora i obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Bartoszycach II Wydziału Karnego

z dnia 20 sierpnia 2013r. sygn. akt II K 210/13

I. zaskarżony wyrok uchyla w całości i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Bartoszycach do ponownego jej rozpoznania;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. S. Z. kwotę 420 zł. tytułem opłaty za obronę z urzędu wykonywaną w postępowaniu odwoławczym oraz 96,60zł. tytułem podatku VAT od tej należności oraz ustala wysokość opłaty za obronę z urzędu wykonywaną w postępowaniu przed sądem I-szej instancji na kwotę 588 zł oraz 135,24 zł. tytułem podatku VAT.

UZASADNIENIE

C. D. został oskarżony o to, że:

I. W dniu 22 grudnia 2012 r. w W., gm. B., w woj. (...), w zamiarze spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu, trzymanym w ręku nieustalonym narzędziem twardym tępokrawędzistym, uderzył P. D. w głowę, w wyniku czego doznał on obrażeń ciała w postaci rany rąbanej okolicy ciemieniowej lewej, złamania kości czołowej po stronie lewej okolicy zatoki czołowej, złamania kości nosa i złamania podgłowego II kości śródrezcza lewego, które naruszyły prawidłowe funkcjonowanie czynności narządu jego ciała na okres powyżej siedmiu dni, lecz zamierzonego skutku nie osiągnął z uwagi na szybkie udzielenie mu pomocy medycznej

tj. o przestępstwo z art. 13§ 1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k.

II. w dniu 22 grudnia 2012 r. w W., gm. B., w woj. (...), w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, groził P. D. pozbawieniem życia, a groźby te wzbudziły w nim uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione,

tj. o przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

III. w dniu 22 grudnia 2012 r. w W., gm. B., w woj. (...), w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, znieważył P. D. słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, tj. o przestępstwo z art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

IV. w dniu 22 grudnia 2012 r. w W., gm. B., w woj. (...), naruszył nietykalność cielesną P. D. w ten sposób, że uderzył go pięścią w twarz, tj. o przestępstwo z art. 217 § 1 k.k.

V. w dniu 31 października 2012 r. w W., gm. B., w woj. (...), w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, groził P. D. pozbawieniem życia, a groźby te wzbudziły w nim uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione,

tj. o przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

VI. w dniu 31 października 2012 r. w W., gm. B., w woj. (...), w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, znieważył P. D. słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, tj. o przestępstwo z art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

VII. w dniu 31 października 2012 r. w W., gm. B., w woj. (...), poprzez uderzenie w twarz, spowodował u P. D. obrażenia ciała w postaci zasinienia twarzy, które naruszyły prawidłowe funkcjonowanie czynności narządów jego ciała na czas nie przekraczający siedmiu dni, tj. o przestępstwo z art. 157 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy Bartoszycach w II Wydziale Karnym. wyrokiem z dnia 20 sierpnia 2013 roku, w sprawie o sygn. akt II K 210/13 orzekł:

I. uznał oskarżonego C. D. za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów z tym ustaleniem, że:

- w ramach czynu z punktu I aktu oskarżenia uznał go za winnego tego, że w dniu 22 grudnia 2012 r. w W., gm. B., w woj. (...), trzymanym w ręku nieustalonym narzędziem twardym tępokrawędzistym, uderzył P. D. w głowę, w wyniku czego doznał on obrażeń ciała w postaci rany rąbanej okolicy ciemieniowej lewej, złamania kości czołowej po stronie lewej okolicy zatoki czołowej, złamania kości nosa i złamania podgłowego II kości śródreżca lewego, które naruszyły prawidłowe funkcjonowanie czynności narządu jego ciała na okres powyżej siedmiu dni, to jest popełnienia czynu z art. 157 § 1 k.k.

- w ramach czynu z punktu VII aktu oskarżenia uznał go za winnego tego, że w dniu 31 października 2012 r. w W., gm. B., w woj. (...), naruszył nietykalność cielesną P. D. w ten sposób, że uderzył go pięścią w twarz, to jest popełnienia czynu z art. 217 § 1 k.k.

oraz uznał, że:

- czyny z punktów II i V aktu oskarżenia zostały popełnione w warunkach ciągu przestępstw z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.,

- czyny z punktów III i VI aktu oskarżenia zostały popełnione w warunkach ciągu przestępstw z art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.,

- czyny z punktów IV i VII aktu oskarżenia zostały popełnione w warunkach ciągu przestępstw z art. 217 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.,

i za to:

a) za czyn z punktu I aktu oskarżenia z mocy art.157 § 1 k.k. skazał go na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności,

b) za ciąg przestępstw z punktów II i V aktu oskarżenia z mocy art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art.91§ 1 k.k. opierając wymiar kary o art. 190 § 1 k.k. skazał go na karę 7 (siedmiu) miesięcy pozbawienia wolności,

c) za ciąg przestępstw z punktów III i VI aktu oskarżenia z mocy art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art.91§ 1 k.k. opierając wymiar kary o art.216 § 1 k.k. w zw. z art.34 § 2 pkt 2 k.k. i art. 35 § 1 k.k., skazał go na karę 6 (sześciu) miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze po 30 godzin w stosunku miesięcznym,

d) za ciąg przestępstw z punktów IV i VII aktu oskarżenia z mocy art. 217 § 1 k.k. w zw. z art.91§ 1 k.k., opierając wymiar kary o art. 217 § 1 k.k. skazał go na karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 87 k.k. połączył kary wymierzone w punkcie I podpunkt a, b, c, d i orzekł karę łączną 1 (jednego) roku i 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności;

III. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k., art. 71 § 1 k.k. i art. 73 § 1 k.k. wykonanie wymierzonej w punkcie II kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawiesił tytułem próby na okres 5 (pięciu) lat, oddając oskarżonego w tym czasie pod dozór kuratora sądowego oraz orzekł grzywnę w wymiarze 80 (osiemdziesięciu) stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na 10 (dziesięć) złotych;

IV. na podstawie art. 72 § 1 pkt 5 k . k. nałożył na oskarżonego obowiązek powstrzymania się od nadużywania alkoholu;

V. na podstawie § 14 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. S. Z. kwotę 369 (trzysta sześćdziesiąt dziewięć) zł, w tym 23 % podatku VAT w kwocie 69 zł za obronę oskarżonego wykonywaną z urzędu w postępowaniu przygotowawczym oraz kwotę 516,60 (pięćset szesnaście 60/100) zł, w tym 23 % podatku VAT w kwocie 82,80 tytułem wynagrodzenia za obronę oskarżonego wykonywaną z urzędu w postępowaniu sądowym;

VI. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżonego w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania.

Od powyższego wyroku apelację wnieśli:

- Prokurator Prokuratury Rejonowej w Bartoszycach zaskarżając przedmiotowy wyrok w części, to jest odnośnie czynu z pkt I podpunkt a wyroku, w całości - na niekorzyść oskarżonego oraz w zakresie orzeczonej w punkcie II wyroku karze łącznej

- oraz obrońca oskarżonego C. D.zaskarżając wyrok:

1) w części dotyczącej skazania za czyn I z aktu oskarżenia – w części dotyczącej orzeczenia o karze

2) w części dotyczącej skazania za czyn II-VII z aktu oskarżenia – w całości,

3) co do punktu V – w części dotyczącej zasądzenia wynagrodzenia za obronę wykonywaną z urzędu w postępowaniu sądowym.

Prokurator na podstawie art. 438 pkt 1 i 3 k.p.k. i art. 427 § 2 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił:

1. obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 85 k.k. poprzez jego wskazanie w punkcie II wyroku jako podstawy wymiaru kary łącznej orzeczonej wobec C. D., pop przypisaniu wymienionemu popełnienia przestępstwa i trzech ciągów przestępstw przy jednoczesnym stwierdzeniu braku w podstawie wymiaru kary łącznej art. 91 § 2 k.k..

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, a polegający na uznaniu, że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala przyjąć, aby C. D., uderzając nieustalonym narzędziem twardym tępokrawędzistym w głowę P. D., w wyniku czego doznał on obrażeń w postaci rany rąbanej okolicy ciemieniowej lewej, złamania kości czołowej po stronie lewej okolicy zatoki czołowej, złamania kości nosa i złamania podgłowego II kości śródreżcza lewego – działał w zamiarze co najmniej ewentualnym spowodowania u pokrzywdzonego ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu, co w konsekwencji doprowadziło do zmiany kwalifikacji przypisanego oskarżonemu czynu z art. 13§ 1 k.k. w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. na art. 157 § 1 k.k., podczas gdy analiza całokształtu materiału dowodowego prowadzi do przeciwnego wniosku.

Podnosząc powyższe zarzuty oskarżyciel publiczny, w oparciu o art. 427 § 1 k.p.k. i art. 437 § 1 i 2 k.p.k., wniósł o:

- uchylenie wyroku w zaskarżonej części, tj. odnośnie czynu z punktu I ppkt a oraz o uchylenie kary łącznej i skierowanie sprawy w tym zakresie – do Sądu Rejonowego w Bartoszycach do ponownego rozpoznania,

- zmianę zaskarżonego wyroku w pozostałej zaskarżonej części poprzez wymierzenie za przypisane oskarżonemu trzy ciągi przestępstw kary łącznej w wymiarze 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 lat, orzeczenie dozoru kuratora sądowego i obowiązku powstrzymania się od nadużywania alkoholu, orzeczenie grzywny w wymiarze 80 stawek dziennych po 10 zł, zwolnienie od opłaty i kosztów.

Obrońca oskarżonego, na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. i art. 438 pkt 2-4 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił:

1) w części dotyczącej skazania za czyn z pkt I z aktu oskarżenia – rażąco surowość kary, wyrażającą się w wymierzeniu oskarżonemu jednostkowej kary pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku,

2) w części dotyczącej skazania za czyn z pkt II-VII z aktu oskarżenia obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 7 k.p.k., poprzez nierzetelną, dowolną, sprzeczną z zasadami prawidłowego rozumowania, nieopartą na wiedzy i doświadczeniu życiowym ocenę dowodów, w szczególności zeznań świadków P. D. i P. L., co doprowadziło do błędnych ustaleń faktycznych i przyjęcia, że oskarżony dopuścił się czynów opisanych w punktach II-VII aktu oskarżenia, podczas gdy w niniejszej sprawie brak wystarczających dowodów wskazujących na sprawstwo oskarżonego,

3) obrazę przepisów prawa procesowego, polegającą na obrazie § 16 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, poprzez zasądzenie wynagrodzenia za obronę oskarżonego wykonywaną z urzędu w postępowaniu sądowym w niewłaściwej wysokości.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca oskarżonego, w oparciu o art. 437 § 1 i 2 k.p.k. wniósł o:

- uchylenie orzeczenia o karze łącznej pozbawienia wolności, zawarte w pkt II części dyspozytywnej wyroku Sądu Rejonowego,

- w zakresie czynu z pkt I aktu oskarżenia (pkt 1 a części dyspozytywnej wyroku Sądu Rejonowego) zmienił wyrok Sądu I instancji w części dotyczącej orzeczenia o karze i wymierzył oskarżonemu karę w łagodniejszym wymiarze,

- w zakresie czynu z pkt II-VII aktu oskarżenia (pkt 1 b-d części dyspozytywnej wyroku Sądu Rejonowego) uchylił zaskarżony wyrok i sprawę w tej części przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji,

- co do punktu V wyroku orzekł odmiennie w części dotyczącej wynagrodzenia za obronę oskarżonego wykonywaną z urzędu w postępowaniu sądowym i zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adwokata S. Z. kwotę 588 zł oraz 135,24 zł podatku VAT za obronę oskarżonego wykonywaną z urzędu w postępowaniu sądowym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Obie apelacje zasługują na uwzględnienie w zakresie, w jakim wskazują na konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazanie tej sprawy do ponownego jej rozpoznania.

W odniesieniu do czynu opisanego w pkt.I a/o stwierdzić należy, iż wyrażony przez Sąd Rejonowy pogląd, jakoby materiał dowodowy zgromadzony w przedmiotowej sprawie nie daje wystarczających podstaw do tego, aby przypisać C. D. działanie w warunkach art. 13 & 1 kk w zw. z art. 156 & 1 pkt.2 kk jest co najmniej przedczesny.

Rację ma Sąd I-szej instancji twierdząc, że aby można było przypisać oskarżonemu usiłowanie spowodowania u pokrzywdzonego P. D. ciężkiego uszczerbku na zdrowiu (art. 156 & 1 kk) koniecznym jest wykazanie, że oskarżony obejmował swoim zamiarem powstanie takiego właśnie skutku. Słuszna jest również uwaga, że o istnieniu tego zamiaru mogłoby świadczyć użyte przez oskarżonego narzędzie. Z powyższych- jak wskazano- prawidłowych założeń, Sąd Rejonowy nie wyprowadza jednakże przekonujących konkluzji, poprzestając w tej mierze jedynie na dość uproszczonym i powierzchownym wnioskowaniu.

Odnosząc się do tego wnioskowania przede wszystkim zauważyć należy, iż jakkolwiek w niniejszej sprawie rzeczywiście nie jest do końca jasne, czym konkretnie C. D. uderzył w głowę swojego brata, to jednakże trudno uznać, aby wątpliwości te w zasadniczy sposób rzutowały na ocenę zamiaru, z jakim działał oskarżony. Skoro bowiem C. D. uderzył pokrzywdzonego takim narzędziem, które – jak wynika z opinii lekarskiej (k.17)- spowodowało u wymienionego **ranę rąbaną**, to już ta okoliczność sama w sobie wskazuje, że narzędzie jakim operował sprawca było takim przedmiotem, który ze względu na swe właściwości i sposób użycia, potencjalnie mógł spowodować u osoby zaatakowanej ciężki uszczerbek na zdrowiu. Jeśli dodatkowo weźmie się pod uwagę to, w jaki organ godził sprawca (głowa) oraz uwzględni siłę ciosu (która musiała być znaczna skoro u pokrzywdzonego doszło do uszkodzenia pokrywy czaszki i złamania kości czołowej), to wyrażone przez Sąd Rejonowy wątpliwości, czy oskarżony rzeczywiście działał z zamiarem spowodowania u pokrzywdzonego ciężkiego uszczerbku na zdrowiu - wydają się być nadmierne.

Niezależnie od powyższego, pozostając przy kwestii narzędzia, którym posłużył się oskarżony nie sposób nie odnotować, że uwadze Sądu Rejonowego całkowicie umknęły wątpliwości dotyczące opisu cech tego narzędzia. Skoro bowiem narzędzie to miało być narzędziem twardym i **tępokrawędzistym**, to rodzi się pytanie, czy takie tępokrawędziste narzędzie może spowodować **ranę rąbaną**. Pytanie to wydaje się być o tyle istotne, że , jak wynika to z pisemnych motywów wyroku, w przekonaniu Sądu Rejonowego oskarżony mógł zaatakować pokrzywdzonego dowolnym przedmiotem, m.in. zwykłym taboretom (k.179). Mając na względzie chociażby zasady doświadczenia życiowego trudno zgodzić się z przekonaniem Sądu Rejonowego, iż uderzenie zwykłym taboretom faktycznie może spowodować ranę rąbaną głowy.

Ustalenie powyższych okoliczności wymaga sięgnięcia do opinii biegłego, czego jednakże Sąd Rejonowy nie uczynił. Sąd I-szej instancji dostrzegł wprawdzie to, że w materiałach dowodowych sprawy znajduje się opinia A. H., jednakże do opinii tej w żaden sposób nie odniósł się, marginalizując całkowicie jej znaczenie w sprawie. Tymczasem opinia ta nie tylko wskazuje na charakter ran i mechanizm obrażeń jakich doznał P. D. ale również w jej treści biegły A. H. jednoznacznie stwierdza, że obrażenia te mogły skutkować ciężkim uszczerbkiem na zdrowiu a nawet zagrażać życiu pokrzywdzonego. To, iż Sąd Rejonowy nie tylko nie podjął próby bezpośredniego wyjaśnienia tez zawartych w opinii biegłego ale nawet zaniechał jakiegokolwiek analizy treści tej opinii budzić może zdumienie, tym większe jeśli zważy się, iż jednocześnie Sąd ten przyjął, że w odniesieniu do czynu z I w sprawie zachodzą nie dające się usunąć wątpliwości .

Zauważyć również należy, iż oceniając zamiar z jakim działał oskarżony Sąd Rejonowy nie poddał analizie tego, jak C. D. przedstawiał całe zdarzenie tuż po tym, gdy na jego miejsce przybyły osoby postronne. Otóż z zeznań funkcjonariuszy Policji wynika , że oskarżony twierdził wówczas m.in., iż jego brat doznał obrażeń gdyż potknął się i uderzył głową w wystający kant szafki (k.47,k.48). To, iż oskarżony tuż po incydencie ewidentnie kłamał starając się uniknąć odpowiedzialności nie jest wprawdzie okolicznością, która w zasadniczy sposób świadczyłaby o zamiarze z jakim on działał, jednakże niewątpliwie jest to okoliczność, która podważa szczerłość wypowiedzi oskarżonego i wskazuje, że również do jego twierdzeń jakoby uderzył brata „tylko” taboretom także podejść należy z dużą dozą ostrożności.

Odnosząc się natomiast do czynów, które miały miejsce w dn. 31. 10. 2012r. odnotować trzeba, że ze zgromadzonej dokumentacji wynika, iż w czasie interwencji Policji przeprowadzonej tego dnia w mieszkaniu stron, obaj mężczyźni byli pod wpływem alkoholu i obaj mieli też na łukach brwiowych widoczne zasinienia (k.37). Okoliczność ta umknęła uwadze Sądu Rejonowego natomiast dokładne ustalenie przebiegu zdarzenia, do jakiego w tym dniu doszło, a zwłaszcza ustalenie, czy pokrzywdzony nie odpowiedział naruszeniem nietykalności oskarżonego ma istotne znaczenia dla oceny przesłanek wskazanych w art. 217 & 2 k.k i art.216 &3 k.k.

Mając zatem powyższe na uwadze, zaskarżony wyrok należało uchylić w całości a sprawę przekazać do ponownego jej rozpoznania (art. 437 & 2 kpk), uznając jednocześnie, iż ze względu na przyczyny i zakres uchylecia, ustosunkowywanie się do zarzutów dotyczących wymiaru orzeczonej wobec oskarżonego kary stało się bezprzedmiotowe.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy winien przeprowadzić postępowanie dowodowe w pełnym zakresie, z uwzględnieniem uwag powyższych.

O opłacie za obronę z urzędu wykonywaną w sprawie orzeczono na podstawie art. 29 ust.1 ustawy Prawo o adwokaturze, uznając za trafny zarzut dotyczący rozstrzygnięcia o kosztach zawarty w apelacji obrońcy oskarżonego.